

V letu 2016 so v knjižnični informacijski sistem COBIS.SI začele intenzivno vstopati šolske knjižnice. Njihovo število se je v zadnjem letu povečalo za 44 knjižnic.

V letu 2016 je bilo v vzajemni katalog vključenih 490 knjižnic, kar je 45 knjižnic več kot v letu 2015. Knjižnice so v COBIB prispevale 178.126 zapisov, iz COBIB-a pa so prevzele 326.852 zapisov. Skupni dosega nji prispevek v COBIB je bil konec leta 2016 4.234.560 zapisov.

* do odstopanj pri številu knjižnic prha zaradi različnega evidenčnega upravnih enot knjižnic.

Vir podatkov: IZUM 2016

Vrsta knjižnic	Št. knjižnic, vključenih v COBIS*	Prispevek v COBIB	Prevezto iz COBIB	Skupni dosega nji prispevek v COBIB
Nacionalna knjižnica	1	21.454	13.473	754.349
Visokošolske knjižnice	83	87.249	39.101	1.800.992
Specialne knjižnice	129	36.304	25.599	895.248
Splošne knjižnice	61	28.566	176.802	730.677
Šolske knjižnice	216	4.553	71.877	53.294

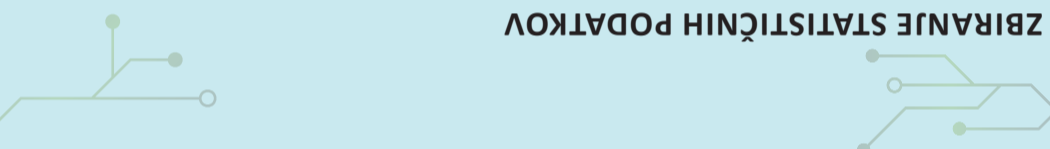
VZAJEMNI KATALOG

Center za razvoj knjižnic v skladu z zakonodajo in strokovno presojo določa vsebino vprašalnikov in frekven-co zbiranja podatkov. Vprašalnik je usklajen z definicijami in klasifikacijami Priporočil Generalne konference UNESCO o standardizaciji knjižnične statistike in z mednarodnim standardom za knjižnično statistiko ISO 2789.

V BibSist lahko vstopajo vse knjižnice, ki jih Center za razvoj knjižnic evidentira kot poročevalske enote.

Šnih, visokošolskih, specialnih in šolskih knjižnicah. 46/03, člen 7). Narodna in univerzitetna knjižnica zbira statistične podatke o nacionalni knjižnici ter splo-Enako dolžnost ji nalaga Sklep o ustanovitvi javnega zavoda Narodna in univerzitetna knjižnica (UL RS, št. 92/2015, 33., 37. in 39. d člen) spremilja delovanje knjižnic in zbira statistične podatke o njihovem delu. Narodna in univerzitetna knjižnica v skladu z Zakonom o knjižničarstvu (UL RS, 87/2001, 96/2002-ZUJIK,

ZBIRANJE STATISTIČNIH PODATKOV

Opmbe: * v statistične meritve o delu šolskih knjižnic je bilo vključenih 612 šolskih knjižnic, vprašalnik je izpolnilo 577 šolskih knjižnic. Vsi podatki o šolskih knjižnicah se nanašajo na 577 knjižnic, ki so izpolnile vprašalnik. Med šolskimi knjižnicami pri teh meritvah niso bile vključene knjižnice glasbenih šol.

** številni potencialni uporabniki je lahko manjšo od števila članov, ista oseba je lahko vključena v več knjižnic hkrati. V primeru, da knjižnice določeni podatkov niso posredovale, smo podatke imputirali oziroma naredili preračun na celotno vrednost, razen pri šolskih knjižnicah.

EPZ ekvivalent polne zaposlenosti

Nakup gradiva v EUR	779.619	6.536.845	6.770.750	2.682.200	2.854.341
Izobraževanje zaposlenih (ure)	3.401	7.166	31.213	1.890	-
Zaposleni SKUPAJ (EPZ)	136	357	1.190	142	-
Zaposleni strokovni delavci (EPZ)	100,5	292	933	122	455
Izposojene enote	119.301	1.718.890	25.692.211	-	4.164.793
- od tega fizični obisk	272.077	1.825.380	10.129.696	127.143	-
Obisk (skupaj)	-	2.356.311	11.505.544	-	-
Člani	8.927	102.300	469.970	41.957	272.655
Potencialni uporabniki**	2.065.895	81.720	2.065.895	74.695	275.733
Podatkovne zbirke, ki jih gradi knjižnica (naslovi)	5	88	145	58	8
Prirast knjižnične gradiva (inv. enote)	27.750	132.742	421.686	33.916	267.103
Knjižnična zbirka (inv. enote)	2.807.740	5.324.117	11.899.230	2.532.574	8.627.103
Samostojne knjižnice	1	1	58	0	0
Izposojevališča	1	122	284	129	870
Upravne enote	1	87	58	96	577
Nacionalna knjižnica					
Visokošolske knjižnice					
Splošne knjižnice					
Specialne knjižnice					
Šolske knjižnice*					

SLOVENSKE KNJIŽNICE V LETU 2016

POTEK IN OBSEG MERITEV

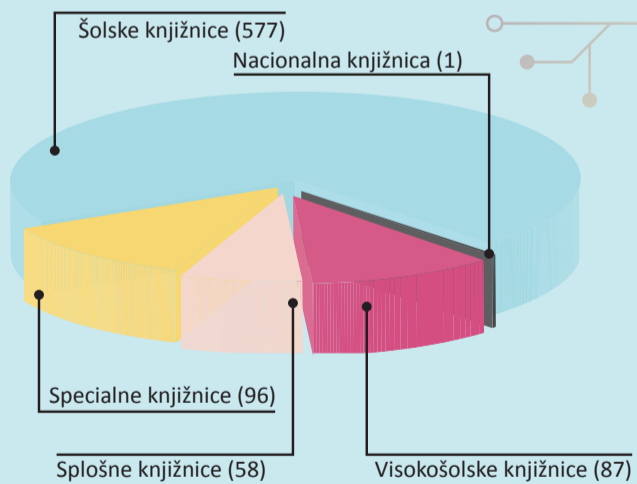
Statistične meritve o delu slovenskih knjižnic za poročevalsko leto 2016 so za nacionalno, visokošolske, splošne in specialne knjižnice uradno potekale med 1. in 15. marcem 2017. K sodelovanju smo povabili 267 knjižnic. S statističnimi meritvami smo zaključili 14. aprila 2017, ko je Centru za razvoj knjižnic izpolnjene vprašalnice posredovalo 244 oz. 91 % vseh knjižnic. Od tega vse splošne knjižnice (skupaj z zamejskima knjižnicama), ter 88 oz. 90 % visokošolskih (skupaj z nacionalno knjižnico) in 96 oz. 88% specialnih knjižnic.

V Centru za razvoj knjižnic smo letos prvič izvedli statistične meritve za šolske knjižnice, ki so za šolsko leto 2015/2016 uradno potekale med 5. in 23. decembrom 2016. Z meritvami smo zaključili 10. februarja 2017.

V statistične meritve o delu šolskih knjižnic je bilo vključenih 612 šolskih knjižnic, vprašalnik je izpolnilo 577 oz. 94% knjižnic. Knjižnice glasbenih šol pri teh meritvah niso sodelovale.

V času statističnih meritev smo sodelavci Centra za razvoj knjižnic poslali nacionalni, visokošolskim, splošnim in specialnim knjižnicam 351 pojasnil preko elektronske pošte, opravili smo 347 telefonskih pogovorov in odklenili 86 vprašalnikov. Šolskim knjižnicam smo posredovali 930 pojasnil preko elektronske pošte in opravili 950 telefonskih razgovorov.

Knjižnice v Sloveniji

KORISTNI KONTAKTI

Narodna in univerzitetna knjižnica
Center za razvoj knjižnic
 Turjaška 1
 1000 Ljubljana, Slovenija
 Tel.: 01/586 13 15
 Fax.: 01/5861 13 11
 http://www.nuk.uni-lj.si
 http://cezar.nuk.uni-lj.si
 http://bibsist.nuk.uni-lj.si

Vodja Centra za razvoj knjižnic:
 dr. Eva Kodrič-Dačić
 eva.kodric-dacic@nuk.uni-lj.si
 Tel.: 01/586 13 16

Statistične meritve:
 mag. Damjana Tizaj Marc
 damjana.tizaj@nuk.uni-lj.si
 Tel.: 01/586 13 27

Specialne in šolske knjižnice:
 mag. Stanislav Bahor
 stanislav.bahor@nuk.uni-lj.si
 Tel.: 01/586 13 45

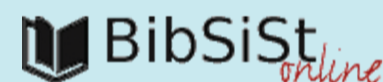
Splošne knjižnice:
 dr. Gorazd Vodeb
 gorazd.vodeb@nuk.uni-lj.si
 Tel.: 01/586 13 46

Koordinacija izvajanja posebnih nalog osrednjih območnih knjižnic:
 Milena Bon
 milena.bon@nuk.uni-lj.si
 Tel.: 01/586 13 13

Besedilo:
 Damjana Tizaj Marc
 Eva Kodrič-Dačić
 Stanislav Bahor
 Gorazd Vodeb
 Milena Bon

Oblikovanje: Oblikoteka
Grafika: Vectorstock
Tisk: Collegium Graphicum
Naklada: 1.100 izvodov
Izdala: Narodna in univerzitetna knjižnica
Zanjo: Martina Rozman Salobir
 Ljubljana, november 2017

ISSN 2335-4348

<http://bibsist.nuk.uni-lj.si>

BibSist Online je interaktivni vmesnik za zbiranje statističnih podatkov o delu slovenskih knjižnic. Statistične meritve dejavnosti slovenskih knjižnic že več kot petdeset let v skladu z zakonskimi predpisi izvaja Narodna in univerzitetna knjižnica v okviru Centra za razvoj knjižnic.

SLOVENSKE KNJIŽNICE V LETU 2016

Center za razvoj knjižnic

NARODNA IN UNIVERZITETNA KNJIŽNICA

KNJIŽNIČNA ZBIRKA, PRIRAST IN ODPIS

	Nacionalna knjižnica	Visokošolske knjižnice	Splošne knjižnice	Specialne knjižnice	Šolske knjižnice
Knjižnična zbirka (inv. enote)	2.807.740	5.324.117	11.899.230	2.532.574	8.627.103
Prirast knjižničnega gradiva (inv. enote)	27.750	132.742	421.686	33.916	267.103
Prirast knjižničnega gradiva (naslovi)	11.777	77.821	216.711	26.326	-
Odpis knjižničnega gradiva (inv. enote)	218	21.547	228.632	-	8.190
Knjižnična zbirka na pot. uporabnika (inv. enote)	-	65,15	5,76	33,91	31,29
Prirast obveznega izvoda (inv. enote)	23.703	49.803	22.426	-	-
Prirast na 1000 pot. uporabnikov (inv. enote)	-	1.624,35	204,12	454,06	968,7
Prirast na 1000 pot. uporabnikov (naslovi)	-	952,29	104,9	-	-
Odpis na knjižnično zbirko (%) (inv. enote)	-	0,4	1,92	-	0,09
Elektronski viri, dostopni na daljavo: e- knjige (naslovi)	148.471	1.214.299	971.528	50.589	1.741
Elektronski viri, dostopni na daljavo: naročene podatkovne zbirke (naslovi)	42	1.522	1.777	494	43

Slovenske knjižnice (nacionalna, visokošolske, splošne, specialne in šolske) so v letu 2016 razpolagale s 31.190.764 inventarnimi enotami knjižničnega gradiva na fizičnih nosilcih. Imele so 883.197 inventarnih enot prirasta in 258.578 enot odpisa (brez specialnih knjižnic). Največ, in sicer 65,15 enot knjižničnega gradiva na potencialnega uporabnika, so imele visokošolske knjižnice, katerim sledijo specialne knjižnice s 33,91, šolske s 31,29 in splošne knjižnice s 5,76 enotami knjižničnega gradiva na potencialnega uporabnika. Ravno tako so med vsemi vrstami knjižnic visokošolske knjižnice tiste, ki so imele v letu 2016 največji prirast knjižničnega gradiva in sicer 1.624,35 inventarnih enot in 952,29 naslovov na 1000 potencialnih uporabnikov.

Knjižnice so za nakup knjižničnega gradiva porabile 19.623.755 EUR.

Vsaka knjižnica (administrativna enota) je v povprečju razpolagala s 2.914 naslovi elektronskih knjig, dostopnih na daljavo.

NACIONALNA KNJIŽNICA

je osrednja knjižnica države oziroma naroda in je ne glede na svoj uradni naziv odgovorna za zbiranje in ohranjanje vseh pomembnih dokumentov, ki nastajajo v državi oziroma so stvaritve nekega naroda. Praviloma opravlja naslednje dejavnosti: zbira, obdeluje, ohranja in predstavlja obvezni izvod; izdeluje tekočo in retrospektivno nacionalno bibliografijo; ohranja in dopolnjuje reprezentativne zbirke tuje literature, vključno z gradivom, ki se po svoji vsebini nanaša na državo oziroma narod. Slovenska nacionalna knjižnica med drugim izvaja tudi raziskovalno, razvojno in svetovalno delo na svojem delovnem področju ter organizira in izvaja strokovno izpopolnjevanje in usposabljanje knjižničnih delavcev.

Največja slovenska knjižnica hrani 2.807.740 enot knjižničnega gradiva. Prirast knjižničnega gradiva (brez elektronskih virov) je v letu 2016 znašal 27.750 enot oziroma 11.777 naslovov. Večino prirasta je predstavljalo gradivo, ki ga je knjižnica pridobila na osnovi Zakona o obveznem izvodu publikacij in sicer 23.703 enote. Knjižnica je v letu 2016 kupila le 299 knjig, brošur in standardov, 285 serijskih publikacij in 217 enot neknjižnega gradiva.

Sredstva, ki jih je knjižnica porabila za nakup knjižničnega gradiva, so znašala 779.619 EUR, večina, 572.138 EUR, je bila namenjenih zagotavljanju dostopa do elektronskih virov, predvsem v okviru konzorcija KOSEC. Knjižnica namreč zagotavlja posamezne podatkovne vire za skupine knjižnic, za Univerzo v Ljubljani, fakultete ali pa omogoča dostop na nacionalnem nivoju.

V skladu s svojo depozitarno funkcijo knjižnica le izjemoma odpisuje gradivo. Leta 2016 je odpisala 218 enot.

VISOKOŠOLSKE KNJIŽNICE

so namenjene študentom in učnemu osebju visokošolskih ustanov, lahko pa služijo tudi širši javnosti. Visokošolske knjižnice delimo na univerzitetne knjižnice, knjižnice fakultet, akademij in visokošolskih ustanov, ki niso sestavni deli univerz.

	Univerza v Ljubljani	Univerza v Mariboru	Univerza na Primorskem	Univerza v Novi Gorici	Samostojni visokošolski zavodi
Knjižnična zbirka (inv. enote)	3.395.733	1.618.110	85.417	28.772	196.085
Prirast knjižničnega gradiva (inv. enote)	75.632	43.123	2.841	1.427	9.719
Prirast knjižničnega gradiva (naslovi)	41.316	24.545	2.240	1.033	8.687
Odpis knjižničnega gradiva (inv. enote)	13.944	6.947	128	0	528
Prirast obveznega izvoda (inv. enote)	19.573	26.428	1.609	1	2.192
Knjižnična zbirka na pot. uporabnika (inv. enote)	73,78	94,02	15,17	45,31	16,05
Prirast na 1000 pot. uporabnikov (inv. enote)	1.643,21	2.505,69	504,62	2.247,24	795,47
Prirast na 1000 pot. uporabnikov (naslovi)	897,65	1.426,21	397,87	1.626,77	711
Odpis na knjižnično zbirko (%) (inv. enote)	0,41	0,43	0,15	0	0,27
Elektronski viri, dostopni na daljavo: e- knjige (naslovi)	457.225	746.282	1.098	5.592	4.102
Elektronski viri, dostopni na daljavo: naročene podatkovne zbirke (naslovi)	678	644	25	24	151

Slovenske visokošolske knjižnice so imele v letu 2016 5.324.117 enot gradiva, od tega 132.742 enot prirasta. Skupaj pa so odpisale 21.547 enot gradiva. 64 % vsega knjižničnega gradiva so imele knjižnice Univerze v Ljubljani, največ knjižničnega gradiva na potencialnega uporabnika pa so imele knjižnice Univerze v Mariboru in sicer 94 inventarnih enot na potencialnega uporabnika. Knjižnice Univerze v Mariboru so imele tudi

največji prirast inventarnih enot knjižničnega gradiva na potencialnega uporabnika in sicer 2.506 enot na 1000 potencialnih uporabnikov. Prirast naslovov na potencialnega uporabnika je bil največji na Univerzi v Novi Gorici in sicer 1.627 naslovov na 1000 potencialnih uporabnikov.

65 % vsega odpisa knjižničnega gradiva so zabeležile knjižnice Univerze v Ljubljani. Nobenega odpisa niso zabeležili na Univerzi v Novi Gorici. Knjižnice Univerze v Ljubljani in Mariboru so odpisale 0,4 % svoje zbirke, knjižnice Univerze na Primorskem 0,15 % in knjižnice samostojnih visokošolskih zavodov 0,27 %.

Visokošolske knjižnice so v letu 2016 za nakup knjižničnega gradiva porabile 6.536.845 EUR. Od tega so za nakup elektronskih virov namenile 1.712.122 EUR, kar predstavlja 26 % vseh sredstev, namenjenih za nakup gradiva.

V vseh visokošolskih knjižnicah skupaj je bilo v letu 2016 na daljavo dostopnih 1.214.299 naslovov elektronskih knjig in 1.522 naslovov podatkovnih zbirk.

SPECIALNE KNJIŽNICE

so enote v okviru vladnih služb, kulturnih, izobraževalnih, raziskovalnih, gospodarskih in drugih organizacij. Podpirajo delovni in raziskovalni proces organizacije, v katere sestavi delujejo. S svojimi zbirkami in storitvami praviloma pokrivajo posamezno disciplino ali določeno področje znanja

V letu 2016 je vprašalnik izpolnilo 96 specialnih knjižnic, ki so v 129 izposojevališčih svojim uporabnikom zagotavljale 2.532.574 enot knjižničnega gradiva, od tega 2.440.504 enot knjižnega gradiva. V tem letu so na novo pridobile 33.916 enot knjižničnega gradiva, od tega 32.407 enot knjižnega gradiva. V povprečju so zagotavljale 33,91 enot knjižničnega gradiva na potencialnega uporabnika, prirast na 1000 potencialnih uporabnikov pa je znašal 454,06 enot knjižničnega gradiva. V letu 2016 so odpisali 20.790 enot knjižničnega gradiva, od tega 19.287 enot knjižnega gradiva.

V vseh specialnih knjižnicah skupaj je bilo v letu 2016 na daljavo dostopnih 50.589 naslovov elektronskih knjig in 494 naročenih podatkovnih zbirk. Samostojno ali v sodelovanju z drugimi ustanovami so specialne knjižnice gradile 53 podatkovnih zbirk.

SPLOŠNE KNJIŽNICE

so namenjene zadovoljevanju informacijskih, kulturnih, izobraževalnih in razvedrilnih potreb prebivalcev lokalne skupnosti. Služijo vsem prebivalcem, lahko pa zadovoljujejo specifične potrebe družbenih skupin, kot so otroci, pripadniki vojske, bolniki v bolnišnici, zaporniki, zaposleni v organizacijah. Svoje storitve opravljajo brezplačno ali za simbolično nadomestilo.

Osrednje območne knjižnice (OOK)

so splošne knjižnice, ki za območje pokrajine ali dela pokrajine izvajajo posebne naloge na podlagi pogodbe z ministrstvom, pristojnim za kulturo in v soglasju s svojim ustanoviteljem: zagotavljajo povečan in zahtevnejši izbor knjižničnega gradiva in informacij; nudijo strokovno pomoč vsem knjižnicam na območju; koordinirajo zbiranje, obdelavo in hranjenje domoznanskega gradiva na svojem območju in usmerjajo izloženo gradivo s svojega območja.

Knjižnična zbirka je v 58 splošnih knjižnicah obsegala 11.899.230 enot knjižničnega gradiva (24,5 % na Osrednjeslovenskem območju). Za uporabnike so zagotovile 971.528 naslovov elektronskih knjig, dostopnih na daljavo, od tega največ na Obalno-kraškem območju (540.130). Knjižnice so za uporabnike zagotovile 1.777 podatkovnih zbirk, največ na Celjskem območju (586). Knjižno gradivo je predstavljalo 92 % delež knjižničnega gradiva na fizičnih nosilcih. Nekonjižno gradivo na fizičnih nosilcih pa je predstavljalo 8 % delež knjižničnega gradiva na fizičnih nosilcih. Sem štejemo avdiovizualno gradivo in elektronske publikacije. Za vsakega prebivalca Slovenije imajo splošne knjižnice v povprečju 5,8 enote knjižničnega gradiva, največ na Goriškem območju (8,56 enote).

V letu 2016 so splošne knjižnice pridobile 421.686 inventarnih enot knjižničnega gradiva. Najvišji prirast knjižničnega gradiva so imeli na Goriškem območju (282 enot na 1.000 prebivalcev). Glede na način pridobivanja so knjižnice 80 % gradiva na fizičnih nosilcih pridobile z nakupom, ostalo pa z darovi, zamemami in obveznim izvodom. Za nakup so porabile 6.770.750,59 EUR ali v povprečju 3,28 EUR na prebivalca Slovenije. Od teh sredstev je bilo za nakup elektronskih virov namenjeno 4,71 % (318.812,96 EUR). Ta delež se med območji razlikuje, giblje se od 3,1 do 8,6 %. Največ sredstev so za nakup namenile knjižnice na Goriškem območju (4,46 EUR). Po Zakonu o obveznem izvodu publikacij so OOK depozitarne organizacije, ki prejemajo obvezni izvod. V letu 2016 so skupaj prejele 22.426 enot publikacij, največ v OOK Koper (3.041 enot).

V skrbi za aktualnost zbirke so splošne knjižnice odpisale 228.632 enot gradiva na fizičnih nosilcih, največ 72.387 enot na Osrednjeslovenskem območju. Delež odpisa glede na prirast je 54 %. O največjem deležu odpisa poročajo na Koroškem območju (86 %).

Območje	Knjižnična zbirka (inv. enote)	Prirast knjižničnega gradiva (inv. enote)	Prirast knjižničnega gradiva (naslovi)	Odpis knjižničnega gradiva (inv. enote)	Prirast obveznega izvoda (inv. enote)	Elektronski viri dostopni na daljavo: e- knjige (naslovi)	Sredstva, porabljenega za nakup knjižničnega gradiva (EUR)
Celjsko	1.619.780	56.597	42.743	25.069	2.410	278.681	861.348,16
Dolenjsko	1.448.342	38.306	26.056	17.435	2.167	44.126	695.259,83
Gorenjsko	1.199.981	47.531	27.883	26.697	2.107	2.776	759.948,74
Goriško	1.007.508	33.211	15.211	21.057	1.954	43.537	524.567,38
Koroško	492.250	14.309	9.364	11.225	2.284	2.714	240.994,69
Obalno-kraško	907.150	32.949	20.680	25.357	3.041	540.130	523.914,53
Osrednjeslovensko	2.918.718	117.085	38.779	72.387	2.085	16.071	1.876.698,71
Pomursko	751.251	22.333	14.837	3.076	2.188	961	312.104,39
Spodnjepodravsko	460.047	14.441	7.890	8.096	1.883	508	236.501,84
Štajersko	1.094.203	44.924	13.268	18.233	2.307	42.024	739.412,32

ŠOLSKE KNJIŽNICE

so knjižnice, ki delujejo v vseh vrstah šol pod terciarno ravni, katerih osnovno poslanstvo je služiti učencem in strokovnim delavcem na takšni šoli. Tu so vključene tudi knjižnice in zbirke virov v vseh izobraževalnih inštitucijah pod terciarno ravni, ki jih lahko poimenujemo z nazivi, kot so: »višja šola«, »višja šola za dopolnilno izobraževanje«, »ljudska univerza«, itd. Šolske knjižnice delimo na knjižnice v osnovnih šolah, knjižnice v srednjih šolah, višjih strokovnih šolah, glasbenih šolah in knjižnice v dijaških domovih. Knjižnice v podružnicah matičnih šol štejemo kot izposojevališča.

V statistične meritve o delu šolskih knjižnic v šolskem letu 2015/16 so bile vključene knjižnice v osnovnih, srednjih in višjih strokovnih šolah ter knjižnice v zavodih za vzgojo in izobraževanje otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami, torej vse vrste šolskih knjižnic, razen knjižnic glasbenih šol. Vprašalnik je izpolnilo 577 od 612 šol z 870 izposojevališči, kar je 94,3 % vseh merjenih šol. Knjižnična zbirka je v šolskih knjižnicah, ki so izpolnile vprašalnik, skupaj obsegala 8.627.103 inventarnih enot, prirast v merjenem obdobju pa je znašal 267.103 inventarnih enot knjižničnega gradiva. Knjižnice so v tem šolskem letu odpisale 8.190 inventarnih enot knjižničnega gradiva, kar pomeni 0,09 % celotne zbirke. V povprečju je vsak potencialni uporabnik imel na voljo 31,29 enot knjižničnega gradiva, prirast na 1.000 potencialnih uporabnikov pa je znašal 968,70 inventarne enote knjižničnega gradiva. Uporabniki knjižnic so lahko na daljavo dostopali do 1.741 naslovov elektronskih knjig in 43 naročenih podatkovnih zbirk. V šolskem letu 2015/16 so šolske knjižnice samostojno ali v sodelovanju gradile 8 podatkovnih zbirk, dostopnih na daljavo.